

Místní národní výbor Borovany

1945 - 1963

Inventář

Číslo EL NAD: 41
Evidenční číslo pomůcky: 64

Obsah

Úvod.....	3-9
I. Vývoj původce archivního souboru.....	3-5
II. Vývoj a dějiny archivního souboru.....	5-6
III. Archivní charakteristika archivního souboru.....	6
IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru.....	6
V. Záznam o uspořádání archivního souboru.....	7
Příloha č. 1 – Seznam použitých pramenů a literatury.....	8
Příloha č. 2 – Seznam použitých zkratk.....	9
Inventární seznam.....	10-15

Úvod

I. Vývoj původce archivního souboru

Původcem archivního souboru je Místní správní komise Borovany a Místní národní výbor Borovany vyvíjející svou činnost od 18. prosince 1945 do 31. prosince 1963. Obec Borovany spadala v letech 1945 - 1963 do politického okresu Tachov. Na základě reformy provedené zákonem č. 280/1948 Sb. o krajském zřízení byl od 1. ledna 1949 zřízen Kraj Plzeňský, jehož součástí se stala i obec Borovany.

Podle vládního nařízení č. 4/1945 Sb. o volbě a pravomoci národních výborů, částečně pozměněného vládním nařízením č. 44/1945 Sb. o rozsahu působnosti národních výborů, se v každé obci měl ustavit místní národní výbor. Jejich vnitřní složení pravomoci, hospodaření, vedení a podepisování některých druhů písemností určovala Směrnice ministerstva vnitra č. 6 ze dne 19. května 1945 uveřejněná v Úředním listu Československé republiky a navazující Prozatímní organizační řád místních národních výborů z roku 1947. Tyto dokumenty rozlišovaly národní výbory na volený sbor složený z členů národního výboru, jeho složky (rada, předseda, referenti, komise) a úřad národního výboru.

Pro dočasnou správu obcí, kde pro převážnou většinu obyvatelstva státně nespolehlivého, tj. zejména v pohraničí, nemohl být ustaven místní národní výbor, byly jmenovány okresními národními výbory, resp. okresními správními komisemi místní správní komise, jejichž pravomoci byly stejné jako pravomoci místních národních výborů. Místní správní komise měly mít 3 až 6 jmenovaných členů, rovněž předseda místní správní komise byl jmenován, nikoliv volen.

První osídlenci přišli do Borovan v září 1945 a již 11. října 1945 si sami ustavili prozatímní národní výbor v čele s předsedou Václavem Markem. Tento stav trval ale pouze do 16. prosince 1945, kdy na základě přípisu Okresní správní komise v Tachově ze dne 12. prosince 1945 byla svolána veřejná schůze všech obyvatel české národnosti v obci v počtu 39, na jejímž základě jmenovala Okresní správní komise v Tachově 7. a 16. ledna 1946 Místní správní komisi v Borovanech v tomto složení: Václav Marek – předseda, Josef Noska – místopředseda, Jan Jirka – pokladník, členové – Jan Kolář, Josef Švejda, František Krasanovský. V tomto složení pracovala MSK do června 1946.

V květnu 1946 proběhly volby do Ústavodárného národního shromáždění a 23. června 1946 byla v obci uskutečněna volba Místního národního výboru. Zvoleno bylo 9 členů v tomto složení: Jan Jirka – předseda, František Krasanovský – místopředseda, František Hájíček – pokladník a členové Václav Marek, Josef Švejda, František Krasanovský, Antonín Žák, Jan Kaiser, Josef Honza. V roce 1947 odstoupil z funkce místopředsedy František Krasanovský, který byl nahrazen Janem Kolářem a člen MNV Václav Marek byl nahrazen Václavem Noskou.

V červnu 1950 proběhla reorganizace stávajícího MNV v Borovanech. Dne 21. června na ustavující schůzi nově zvoleného 15-ti členného MNV byl zvolen předsedou opět Jan Jirka, náměstkem předsedy František Krasanovský, finančním referentem Bohumír Kolář, školským referentem učitelka Růžena Bicanová a vyživovacím referentem Josef Vaněk. Dále byly zvoleny komise finanční, zemědělská, mimořádná vyživovací a osvětová.

V následujících letech MNV pracoval stále pod vedením předsedy Jana Jirky, avšak jestli došlo k jiným personálním změnám ve složení ostatních členů, není možné zjistit pro

nedostatek zachovaných archiválií. Pouze ze zprávy ONV v Tachově ze dne 11. září 1953 o rozmístění místních tajemníků MNV v okrese Tachov od 1. října 1953 vyplývá, že v rámci reorganizace obvodů místních tajemníků za účelem dosažení úspornosti ve veřejné správě byl pověřen funkcí místního tajemníka současně pro obce Borovany a Staré Sedlo Emanuel Matějka.

Do struktury národních výborů pak významně zasáhl až ústavní zákon č. 12/1954 Sb., o národních výborech a na něj navazující zákony a vládní nařízení č. 13/1954 Sb., o národních výborech, č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů, č. 16/1954 Sb., o změnách územních obvodů některých národních výborů a č. 23/1954 Sb., o organizaci výkonných orgánů národních výborů. Dosavadní struktura národních výborů zůstala těmito normami v podstatě nedotčena, pouze v sídlech krajských národních výborů vznikly městské národní výbory. Poměrně zásadně však byla změněna jejich vnitřní organizace zrušením referentského systému, jehož místo zaujaly jednotlivé odbory národních výborů v jejichž čele již nestáli členové rady, nýbrž úředníci.

Podle § 3, odst. 5 zákona č. 13/1954 Sb., se volil do místních národních výborů 1 člen nejméně na 100 obyvatel a nejvýše na 200 obyvatel podle velikosti obce. V obcích do 900 obyvatel se volí 9 členů. Místní národní výbory se měly scházet ke svým zasedáním nejméně jedenkrát za měsíc (§10). Rada národního výboru se skládala z předsedy NV, jeho náměstka, popř. náměstků, tajemníka a ostatních členů rady. Všichni členové rady byly voleni národním výborem na jeho prvním zasedání. Národní výbor mohl svou radu i její jednotlivé členy kdykoli odvolat.

Podle zákona č. 14 /1954 Sb. o volbách do národních výborů, byly uskutečněny první volby členů národních výborů všemi občany, majícími volební právo. Volební období bylo stanoveno na 3 roky. První volby do místních národních výborů se konaly 16. května 1954.

Po volbách se konala dne 26. května 1954 ustavující schůze nově zvoleného MNV. Z 9 členů byl na funkci předsedy nejprve navržen Josef Bambas, který funkci předsedy nepřijal, poté Josef Krasanovský, který také nesouhlasil. Až po velkém přesvědčování všech zúčastněných funkci předsedy přijal Jaroslav Tichý. Dále byl zvolen tajemník MNV František Hajíček a Josef Krasanovský jako další člen rady. Nakonec byly zvoleny jednotlivé komise: zemědělská komise s předsedou Františkem Krasanovským, finančně rozpočtová komise s předsedou Josefem Noskem, školská a osvětová komise s předsedou Karlem Součkem a komise pro místní hospodářství s předsedou Janem Jirkou.

Ale již na konci roku 1954 předseda MNV Jaroslav Tichý kritizoval nezájem ostatních členů o práci. Přesto MNV v tomto složení fungoval i nadále. Ke změně došlo v dubnu 1955, kdy jako tajemník přestal pracovat František Hajíček. Z dochovaných písemností však není patrné proč skončil, ani kdo ho nahradil, pokud se tak vůbec stalo.

Po volbách v květnu 1957 došlo opět k personálním změnám MNV. Tentokrát byl předsedou MNV zvolen František Hajíček, tajemníkem Josef Bambas a Josef Krasanovský jako 3 člen rady MNV. Ostatní členové NV byli: František Jirka, Karel Souček, Marie Nosková, Anežka Melková, František Koliha a Jaroslav Kořínek. Následovala volba jednotlivých komisí: zemědělská komise s předsedou Josefem Krasanovským, finančně rozpočtová komise s předsedou Jaroslavem Kořínkem, kulturní, školská a zdravotní komise s předsedou Karlem Součkem a trestní komise s předsedou Františkem Hajíčkem. Bezpečnostní komise vznikla až později, v roce 1958, a předsedou se stal Josef Bambas.

Podle zápisů o provedených prověrkách a výsledcích revizí kontrolních orgánů ONV v

Tachově u MNV v Borovanech v letech 1954 - 1959 vyplývá mnoho nedostatků v činnosti MNV. Jednotliví funkcionáři neplnili dostatečně svoje povinnosti a to se odráželo celkově v práci MNV.

V tomto složení MNV vydržel až do dalších voleb v roce 1960. Ještě před volbami projednával MNV sloučení s obcí Boječnice, ke kterému došlo následně po volbách při nové územní reorganizaci okresu Tachov od 1. července 1960, takže se Boječnice stala osadou obce Borovany.

Dne 12. června 1960 byl zvolen nový MNV a 21. června 1960 na prvním plenárním zasedání proběhla volba pětičlenné rady MNV a jednotlivých komisí. Předsedou MNV se stal opět František Hajíček, náměstkem Josef Krasanovský, tajemníkem Antonín Slapnička, členové Jaroslav Klika a T. Pěchouček. Avšak tajemník A. Slapnička ve funkci dlouho nevydržel a 15. listopadu 1960 rezignoval. Poté se ve funkci tajemníka vystříдалo více osob až nakonec byl v roce 1962 tajemníkem zvolen Raimund Hlůžek. K poslední změně ve složení MNV došlo na počátku prosince 1963, tedy těsně před jeho sloučením, kdy náhle zemřel předseda MNV František Hajíček (mezi 4. a 8. prosincem). Funkci předsedy pak dočasně vykonával místopředseda MNV Josef Krasanovský.

V rámci dalších územních změn obcí v okrese Tachov se v únoru 1963 začala projednávat otázka sloučení obce Borovany s obcí Bor. V listopadu 1963 sloučení obcí schválily oba národní výbory a obec Borovany s osadou Boječnice byla podle usnesení plenárního zasedání ONV v Tachově ze dne 31. ledna 1964 sloučena s účinností od 1. ledna 1964 s obcí Bor, pro kterou je stanoven název Bor.

Předsedové MSK a MNV v Borovanech v letech 1945 – 1963

jméno předsedy	ve funkci od	ve funkci do
Václav Marek	7. 1. 1946	22. 6. 1946 (MSK)
Jan Jirka	23. 6. 1946	25. 5. 1954 (MNV)
Jaroslav Tichý	26. 5. 1954	28. 5. 1957
František Hajíček	29. 5. 1957	prosinec 1963

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

Písemnosti byly uloženy u původce fondu ve spisovně MNV a do archivu byly odevzdávány postupně. První skartace proběhla již v roce 1955. Dne 31. května 1955 navštívil obec tachovský okresní archivář Alois Zbořil za účelem sepsání německých spisů z doby před rokem 1945 a také již nepoužívaných spisů nové správy obce. Vybrané archiválie pak byly odvezeny patrně nedlouho poté do Okresního archivu v Tachově bez předávacího seznamu, takže není zcela jasné, o jaké se jednalo.

Další skartace proběhla na obci v roce 1959 a znovu ji vykonal tachovský archivář A. Zbořil. V zápisu o průzkumu spisovny ze dne 10. února 1959 je pouze uvedeno, že byly vybrány spisy do roku 1950, které se ihned odebraly k „podrobné skartaci“ do Okresního archivu v Tachově. Opět však nebyl vyhotoven seznam, ale zřejmě se jednalo pouze o účetní písemnosti.

Z naznačeného je zřejmé, že dochované archiválie popsané v inventárním seznamu byly částečně předávány již v padesátých letech, ale většina jich stále zůstávala uložena ve spisovně MNV v Borovanech. Po jeho zrušení v roce 1963 byla část písemností předána nástupnickému MěNV Bor a část (opět bez seznamu) byla předána 6. února 1964 (č. přírůstků 25) do archivu, i když ve spisu o fondu ani na listu JAF o tom není zmínka.

Poslední přírůstek (koncept kroniky z let 1947 - 1952) byl převzat v rámci skartačního řízení prováděném na MěÚ Bor v roce 2003 (č. přírůstků 6/2003).

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Před zahájením pořádání byl fond tvořen 1 úřední knihou, 12 razítky a 9 kartony z let 1945 – 1963. Při inventarizaci fondu byly rovněž prověřeny archiválie nástupnického MěNV Bor, odkud byly do archivního souboru MNV Borovany přesunuty následující písemnosti: výkazy o příjmech a výdajích MNV, výkazy o bytovém hospodářství, finanční hospodaření MNV (rozpočty MNV na rok 1960 – 1964), JEP (HTÚP), výkazy náhradních pozemků, přiděly, soupis osob pracujících v zemědělství, kniha zápisů ze schůzí rady, pléna MNV a veřejných schůzí z let 1957 – 1963. Tyto písemnosti byly vyňaty z jednotlivých kartonů MěNV Bor, takže v tomto fondu nedošlo k žádnému úbytku.

Ve fondu MNV Borovany byla rovněž provedena rozsáhlá vnitřní skartace, při níž byly vyřazeny 2 pokladní deníky z let 1950 a 1951, 1 deník SBČS z roku 1951, 4 pobytová razítka (přihlášen k pobytu a odhlášen z pobytu) a 1 podací razítko z let [1947 – 1950], účetní doklady z let 1945 – 1961 v celkovém rozsahu 0,70 bm. Při inventarizaci byl fond přemanimulován a v současnosti je tvořen 12 úředními knihami (převážně účetními), 1 podacím protokolem, 5 kartony spisů a 7 razítky.

Fond byl uspořádán podle Návrhu metodického návodu pro uspořádání a inventarizaci archivních fondů místních národních výborů vydaného Archivní správou Ministerstva vnitra ČR.

Fyzický stav fondu je dobrý.

Dochované archiválie jsou I. a II. kategorie.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru

I přes relativně větší metráž jsou dochované archiválie pouhým torzem písemností vyprodukovaných MNV v Borovanech. Stejně tak je omezené i studium historie obce po roce 1945. Velkým přínosem pro dějiny obce je zejména pamětní kniha (inv. č. 2), která podrobně zobrazuje dění v obci, i když pouze pro léta 1947 – 1951.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky

Fond MNV Borovany uspořádala a inventární pomůcku sestavila Jana Zimová v květnu 2006 ve Státním okresním archivu Tachov.

V Tachově dne 29. května 2006

Jana Zimová

Příloha č. 1 – Seznam použitých pramenů a literatury

Jan Janák-Zdeňka Hledíková-Jan Dobeš, Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost, Praha 2005

Sbírka zákonů republiky Československé – ročníky 1949, 1950, 1954

Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé – ročník 1945, 1948

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Tachov, sign. I/21/B 4 Obecní záležitosti jednotlivých obcí (Borovany) 1945 – 1952

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Tachov, sign. 604/1 Slučování obcí a změny hranic obcí 1952 – 1989

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Tachov, sign. 102 Zápisy ze schůzí rady MNV obcí 1953 – 1955

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Tachov, sign. 129 Zápisy revizí MNV obce B – C (1957 – 1961)

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Tachov, sign. 603 Zprávy o volbách do MNV (1954)

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Tachov, sign. 53 Seznamy tajemníků (1953 – 1954)

Úřední list Československé republiky – ročník 1945

Příloha č. 2 – Seznam použitých zkratk

HTÚP – hospodářsko–technické úpravy pozemků

JEP – jednotná evidence půdy

MěNV – městský národní výbor

MěÚ – městský úřad

MNV – místní národní výbor

MSK – místní správní komise

NV – národní výbor

OKMZ – osidlovací komise ministerstva zemědělství

ONV – okresní národní výbor

OSK – okresní správní komise

o. s. - odpadové suroviny

Inventární seznam

Úřední knihy

a) Knihy správní

1	Knihy zápisů ze zasedání MNV (rady, pléna a veřejných schůzí)	1957-1963	K 1
---	---	-----------	-----

b) Pamětní knihy

2	Pamětní kniha	1947-1951	K 2
3	Koncept kroniky	1947-1952	K 3

Spisový materiál

a) Registraturní pomůcky

4	Podací deník	1957-1963	R 1
---	--------------	-----------	-----

b) Spisy

Statutární záležitosti organizace

5	Volby (směrnice, pokyny, seznamy voličů, výsledky voleb, seznam porotců volených do krajského soudu)	1946-1957	N 1
6	Organizace činnosti národního výboru (torzo zápisů ze schůzí MNV, podkladů projevů, akčních programových plánů, protokoly, oběžníky, seznam všech složek při MNV, funkcí a organizací, celooobecní závazky, blahopřání ke zvolení Klementa Gottwalda prezidentem)	1948-1960	N 1
7	Seznamy členů MNV a zvolených komisí	1946-1954	N 1
8	Kontrolní činnost (zpráva o výsledku revize provedené u MNV v Borovanech, průzkum spisovny MNV okresním archivářem)	1957-1959	N 2

Vnitřní správa a ochrana veřejného pořádku

9	Bezpečnost, ochrana veřejného pořádku (záznam o trestním řízení, stížnost a žádost o vyšetření a zjednání pořádku, zápis ze zasedání komise pro místní bezpečnost)	1946, 1957	N 2
---	--	------------	-----

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jednotka
10	Požární ochrana (protipožární opatření požární komise, směrnice pro závazný plán požární sousedské pomoci, označování hasičských vozidel a stříkaček)	1948-1949	N 2
11	Vojenské záležitosti (výkazy, klasifikace a evidence koní, likvidace a soupis vozatajského materiálu, soupis ubytovacího místa pro vojenské účely, zřízení trigonometrického bodu na obecním pozemku pro voj. účely)	1946-1957	N 2
Evidence obyvatelstva			
12	Odsun Němců (směrnice, vyhlášky, nařízení, seznamy odsunutých Němců)	1945-1947	N 2
13	Státní občanství a šetření národní spolehlivosti (pokyny pro vydávání osvědčení, výkazy vydaných osvědčení, potvrzení o místopřísežném prohlášení)	1947-1950	N 2
Finance a plánování			
14	Evidence a správa majetku (směrnice, pokyny, vyhlášky, národní správa, vypořádání majetku při osidlování, konfiskace majetku, převody nemovitostí, evidence majetku ve správě NV, seznam osob jejichž majetek byl zkonfiskován)	1945-1960	N 2
15	Finanční hospodaření (rozpočet obce, hasičského sboru a školní obce, účetní závěrky, zásady pro sestavování rozpočtu, výkaz o výsledcích generální inventarizace)	1946-1963	N 3
16	Místní daně a poplatky (evidence plátců, přehledy výkazů, hromadný exekuční příkaz nedoplatků)	1947-1963	N 3
Územní plánování a výstavba obce			
17	Výstavba (stavební investice akce „2 M“)	1946-1956	N 3
Místní hospodářství			
18	Živnosti (zrušení hostinské živnosti, likvidace přebytečných živností)	1946, 1950	N 3
19	Bytové hospodářství (sčítání domů a bytů, seznam budov v obci ke zbourání nebo opravám, výkazy o bytovém hospodářství)	1946, 1961-1962	N 3

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jednotka
20	Odpadové suroviny (pokyny a nařízení sběru o. s., organizace a zřízení sběrný, soutěž obcí ve sběru odpadových surovin a výsledky)	1948-1950	N 3
Pracovní síly			
21	Pracovní síly (dobrovolná brigáda, výkaz práce, děkovné dopisy)	1948	N 3
Zemědělství			
22	Evidence zemědělců samostatně hospodařících a trvale činných v zemědělských závodech	1952-1958	N 4
23	Zemědělská statistika (sčítání kultur a hospodářských zvířat, sběrné a sčítací listy)	1948-1960	N 4
24	Zemědělská výroba (živočišná výroba, včelařství, plány zemědělské výroby, patronátní smlouva, živelní pohroma a žádost o podporu ze živelního fondu)	1946-1960	N 5
25	Zemědělská půda (evidence, převody a nájmy zemědělských a lesních pozemků, osidlování a přidělová řízení, pozemková reforma, sloučení OKMZ v Tachově s OKMZ v Plané, zajištění hospodaření na zemědělské půdě)	1946-1956	N 5
26	Hospodářsko-technické úpravy pozemků (JEP, rozborů půdy, obnovy luk)	1948-1950	N 5
27	Povinné dodávky	1950-1952	N 5
28	Zpravodaj sběrný vajec Touškov-Město (č. 1-12 - měsíční zpravodaj vaječného hospodářství)	1947	N 5
Lesní hospodářství			
29	Lesy (směrnice, pokyny pro výrobu dřeva, úkoly v lesní produkci, správa selských lesů, služební smlouva mezi MNV a lesním hajným)	1946-1955	N 5
30	Myslivost (jmenování honebního výboru, valné shromáždění honebního společenstva, návrh mysliveckého hospodáře)	1946-1949	N 5

Zdravotnictví a sociální péče

31	Zdravotnictví (seznamy dětí k povinnému očkování)	1947-1960	N 5
32	Sociální péče (zpráva o činnosti České sociální pomoci v plzeňském kraji od jejího vzniku, sbírky sociální pomoci, návrh na zřízení zemědělského útulku, jmenování dozorcího důvěrníka pro péči o děti a mládež)	1947-1952	N 5

Školství

33	Školství v obci (uzavření německé školy, obnovení obecné školy, Růžena Bicanová pověřena správou školy, volba členů do školní rady, prověrka národní školy v Borovanech)	1945-1961	N 5
----	--	-----------	-----

Kultura

34	Kulturní a osvětová činnost (ustavení knihovny rady, sbírky knih, kronikářství, oběžníky, směrnice pro pořádání a povolení hudební produkce, otevření kulturního domu)	1946-1963	N 5
----	---	-----------	-----

Účetní materiál

35	Hlavní kniha	1950	K 4
36	Hlavní kniha	1951	K 5
37	Kniha příjmů	1962-1963	K 6
38	Kniha výdajů	1962	K 7
39	Kniha výdajů	1963	K 8
40	Deník	1951	K 9
41	Deník	1961	K 10
42	Deník	1962-1963	K 11
43	Likvidační strážka obce	1947-1949	K 12

Jiné

Typáře

44	Kulaté razítko (opis: MÍSTNÍ NÁRODNÍ VÝBOR V BOROVA NECH)	1960	T 1
45	Kulaté razítko (opis: RADA MÍSTNÍHO NÁRODNÍHO VÝBORU BORO VANY, okres Tachov)	1960	T 2
46	Kulaté razítko (opis: Rada místního národního výboru v Borovanech, okr. Tachov)	[1947]	T 3
47	Kulaté razítko (opis: RADA M N V V BOROVA NECH)	[1947]	T 4
48	Kulaté razítko (opis: Místní rada osvětová v Borovanech, okres Tachov)	1947	T 5
49	Hranaté razítko (nápis: MÍSTNÍ NÁRODNÍ VÝBOR V BOROVA NECH, okres Tachov)	[1947]	T 6
50	Hranaté razítko (nápis: Rada místního národního výboru v Borovanech, okr. Tachov)	[1947-1950]	T 7

Název archivu:	Státní okresní archiv Tachov
Název archivní pomůcky (archivního souboru):	Místní národní výbor Borovany
Značka archivního souboru:	MNV Borovany
Časový rozsah:	1945 - 1963
Počet evidenčních jednotek:	25 (12 úředních knih, 1 podací protokol, 5 kartonů, 7 razítek)
Počet inventárních jednotek:	50
Rozsah bm:	1,15 (0,35 úřední knihy, 0,02 podací protokol, 0,60 kartony, 0,18 razítka)
Stav ke dni:	29. května 2006
Archivní soubor zpracoval(a):	Jana Zímová
Pomůcku sestavil(a):	Jana Zímová
Počet stran:	16
Počet exemplářů:	6
Pomůcku schválila:	PhDr. Markéta Novotná